

www.vulkani.rs
office@vulkani.rs

Naziv originala:
Abigail Dean
GIRL A

Copyright © 2021 by Abigail Dean
All rights reserved.

Translation Copyright © 2021 za srpsko izdanje Vulkan izdavaštvo

ISBN 978-86-10-03789-0

Ova knjiga štampana je na prirodnom recikliranom papiru od drveća koje raste u održivim šumama. Proces proizvodnje u potpunosti je u skladu sa svim važećim propisima Ministarstva životne sredine i prostornog planiranja Republike Srbije.

ABIGEJL DIN

DEVOJKA A

Prevela Aida Bajazet

VULKAN
IZDAVAŠTVO

Beograd, 2021.

Za mamu, tatu i Riča.

Leks (Devojka A)

Ne poznajete me, ali jednom ćete mi videti lice. Na ranijim fotografijama zamutili su nas pikselima, i to od lica pa sve do pojasa; čak nam je i kosa bila suviše prepoznatljiva za objavljivanje. Ali čak i kad se posle mnogo godina priča izlizala, jednu fotografiju bilo je moguće pronaći u mračnim budžacima interneta. Ta čuvena fotografija nastala je jednog ranog septembarskog predvečerja, ispred kuće na Murvudskom putu. Izašlo je sve šestoro i poređalo se po visini. Itan je držao Nou u naručju dok nas je otac nameštao za slikanje: male bele utvare koje zblanuto žmirkaju na sunčevoj svetlosti. Iza nas se videla kuća prošarana senkama umirućeg dana. Bili smo mirni i gledali smo u objektiv. Trebalo je da ispadne savršeno, ali nije. Neposredno pre nego što je otac škljocnuo, Ivi me je stezala za ruku i gledala ka meni; na fotografiji izgleda kao da će progovoriti, a moj osmeh je malo iskripljen. Ne sećam se šta mi je tada rekla, ali prilično sam sigurna da smo kasnije obe dobile svoje.

U zatvor sam stigla oko tri po podne. Tokom vožnje sam slušala neke stare pesme Džej Pija, ali kad sam stala, bez muzike i brujanja motora, u autu je odjednom zavlada gluva tišina. Otvorila sam vrata. Na auto-putu se gomilalo sve više vozila, čije brujanje se stapalo kao šum okeana.

Zatvor je objavio samo kratko saopštenje o majčinoj smrti. Prethodne večeri sam pročitala vesti na internetu; sve behu površne i svaka se završavala varijacijom jednog te istog srećnog kraja. Veruje se da su sva deca Grejsijevih, od kojih su neka izašla iz anonimnosti, dobro i zdravo. Sedela sam na hotelskom krevetu uvijena u peškir, okružena naručenom hranom, i smejala se. Za doručkom je pored kafe stajala i hrpa novina; majka je bila na naslovnoj strani jednih, odmah ispod vesti o ubadanju nožem u *Vimpi burgeru*. Miran dan.

Budući da je u cenu moje sobe uračunat i švedski sto, nastavila sam da jedem sve dok me konobarica nije obavestila da se kuhinja priprema za serviranje ručka.

„Ljudi ovde dolaze i na ručak?“, začudila sam se.

„Iznenadili biste se.“ Napravila je sažaljiv izraz lica. „Ali ručak nije uračunat u cenu vaše sobe.“

„U redu je“, rekla sam. „Hvala. Ovo je bilo stvarno ukusno.“

Kad sam počela da radim, moja mentorka Džulija Devlin rekla mi je da će mi se besplatna hrana i alkohol brzo smučiti; da će splasnuti opčinjenost poslužavnicima s besprekornim kanapeima; da više neću nameštati alarm na telefonu da bih stigla na vreme za hotelski doručak. Devlinova je bila u pravu u mnogo čemu, ali ne i u ovome.

Nikad pre nisam bila u zatvoru, ali sad vidim da se ne razlikuje mnogo od onoga kako sam zamišljala te ustanove. S druge strane parkinga izdižu se visoki beli zidovi okrunjeni bodljikavom žicom. Iza njih četiri kule i čeličnosiva tvrđava dominiraju nad betonskim šancem, podsećajući na srednjovekovni zamak. Majčin mali svet. Budući da sam se parkirala predaleko od ulaza, morala sam da pređem pešice preko svih onih praznih mesta, gazeći po debelim belim linijama. Osim mog, na parkiralistu je stajalo još samo jedno vozilo, u kojem je sedela neka žena s rukama na volanu. Ugledavši me, podigla je ruku u znak pozdrava. Otpozdravila sam joj kao da se poznajemo.

Osećala sam da mi se asfalt lepi za obuću. Kad sam stigla do ulaza, kosa na potiljku mi se ovlažila od znoja, a grudnjak zalepio za kožu. Letnja odeća ostala mi je u Njujorku. Pamtim leta u Engleskoj kao nestabilna i kišovita, i zato sam bila iznenađena lepim vremenom i plavim

nebom. Tog jutra sam dugo stajala pred otvorenim garderoberom, razmišljajući šta da obučem. Na kraju sam se odlučila za belu košulju, široke farmerke, bele patike i odvratne naočare za sunce. *Da nije previše veselo?* – pitala sam Oliviju, kojoj sam porukom poslala fotografiju, ali budući da se nalazila na nekom venčanju u Italiji, nije mi odgovorila.

U zatvorskom holu nalazila se recepcija, baš kao i u svakoj drugoj poslovnoj zgradi. „Imate li zakazano?“, pitala me je recepcionerka.

„Da“, odgovorila sam. „Imam sastanak s upravnicom.“

„Mislite, s direktorkom?“

„Tako je. S direktorkom.“

„Jeste li vi Aleksandra?“

„Jesam.“

Upravnica i ja smo se dogovorile da se nađemo u sali za posete. „Subotom po podne imamo upola manje zaposlenih“, rekla mi je. „I nema poseta posle tri po podne, tako da ćemo moći na miru da popričamo.“

„Slažem se“, odgovorila sam joj. „Hvala vam.“

„Ne bi trebalo ovo da kažem“, reče mi ona, „ali subote su idealne i za velika bekstva.“

Prepoznala sam je dok mi je prilazila hodnikom. Pročitala sam dosta o njoj na internetu. Budući da je bila prva žena na čelu neke zatvorske ustanove, često su je intervjuisali posle naimenovanja. Izjavila je da je oduvek želela da bude policajka, ali pošto je u to vreme na snazi bilo pravilo o minimalnoj visini, a njoj je nedostajalo pet centimetara, odlučila je da se prijavi za službu u zatvoru, za koju je bila dovoljno visoka, što je bilo potpuno nelogično, ali to joj nije mnogo smetalo.

Nosila je drečavo, plavo odelo – isto takvo imala je na sebi na slikama koje su objavljene uz te intervjuje – i čudne prefinjene cipele, kao da joj je neko rekao da bi takve mogle da ublaže njenu rogobatnu pojavu. Rekla je da apsolutno veruje u moć rehabilitacije. Uživo mi deluje umornije nego na fotografijama.

„Aleksandra“, rekla je i rukovala se sa mnom. „Mnogo mi je žao zbog vašeg gubitka.“

„Meni nije“, rekla sam. „Ne sekirajte se zbog toga.“

Pokazala mi je rukom ka hodniku kojim je došla. „Moja kancelarija je odmah pored sobe za posete“, rekla je. „Izvolite.“

Zidovi hodnika bili su bledunjavožuti, pri dnu oštećeni od čestog prolaženja kolica, i izlepljeni posterima o trudnoći i meditaciji. Na njegovom drugom kraju nalazio se skener sa pokretnom trakom za pregled ličnih stvari i metalni ormarići do plafona. „Formalnost“, reče ona. „Bar nema gužve.“

„Kao na aerodromu“, rekoh. Pomislila sam na kontrolu u Njujorku, kroz koju sam prekjuče prošla: moj laptop i telefoni u sivoj plastičnoj tacni i elegantna providna torbica za šminku, koju sam ubacila pored njih. Za ljude koji često lete postoje zasebni prolazi pa nisam morala da stojim u redu.

„Da, baš tako“, reče ona.

Ispraznila je džepove i stavila njihov sadržaj na gumenu pokretnu traku; plastificiranu propusnicu, ružičastu lepezu i dečju kremu za sunce. „U porodici smo svi riđokosi“, reče ona. „A ove vrućine nas ubijaju.“ Na fotografiji s propusnice izgledala je kao tinejdžerka nestrpljiva da započne prvi dan na poslu. Moji džepovi su bili prazni; prošla sam pravo za njom.

Unutra je takođe bilo pusto. Koračale smo kroz vizitorski centar, u kom su plastični stolovi i zašrafljene stolice čekali na posetioce. Na drugom kraju te prostorije bila su siva metalna vrata bez prozorčeta; negde iza njih, pretpostavljala sam, boravila je moja majka dok je bila u zatočeništvu. U prolazu sam dodirnula naslon jedne od stolica i pomislila na svoju braću i sestre kako sede u ovoj zagušljivoj prostoriji i čekaju da im dovedu majku. Dilajla je ovde često boravila zavaljena u stolici, dok je Itan bio samo jednom. Posle te posete objavio je članak u *Sandey tajmsu* pod naslovom *Problemi sa opraštanjem*; bilo ih je mnogo i svi su bili predvidljivi.

U njenu kancelariju ulazilo se kroz druga vrata. Upravnica je prislonila propusnicu uz čitač na zidu i potapšala se po gornjem džepu. Iz njega je izvadila ključ s plastičnim priveskom, unutar kog je bila fotografija mnoge riđokose dece. „Evo nas, tu smo“, rekla je.

Devojka A

Ušle smo u jednostavnu kancelariju ispucalih zidova s prozorom koji gleda na auto-put. Očigledno se ni njoj nije dopao pogled kad je prvi put kročila ovde, pa je masivan drveni sto i kancelarijsku stolicu postavila ispred prozora, tako da joj bude iza leđa. Naspram stola su bile dve kožne sofe, koje su verovatno služile za vođenje delikatnih razgovora. Zid je bio ukrašen uramljenim diplomama i geografskom kartom Velike Britanije.

„Znam da se ne poznajemo“, rekla mi je upravnica, „ali htela bih nešto da vam kažem pre dolaska advokata.“

Pokazala mi je rukom prema kauču. Nikad nisam podnosila formalne sastanke, tokom kojih se sedi na udobnim kaučevima; nikad nisam znala kako da namestim noge. Na stolu ispred nas stajala je kartonska kutija i tanak smeđi koverat s majčinim imenom.

„Nadam se da ne mislite da je ovo neprofesionalno“, rekla mi je upravnica, „ali sećam se da se o vašoj porodici u ono vreme dosta pisalo. Moja deca su tada bila veoma mala. Od tada sam često razmišljala o takvim naslovima, čak i mnogo ranije nego što sam se ovde zaposlila. Znaite, kad radite u zatvoru, nagledate se svega i svačega. Neki od tih događaja stignu u novine, neki ne. Ali čak i posle toliko vremena provedenog među ovim zidinama, još postoji ponešto što me začudi. Ljudi me pitaju kako je to moguće, ali verujte, moguće je. Prosto ne želim da postanem imuna na ljudske sudbine.“

Izvadila je ružičastu lepezu iz sakoa. Tako izbliza, lepeza mi je delovala kao da ju je napravilo neko dete, ili zatvorenica. „A vaši roditelji su me iznenadili“, rekla je.

Pogledala sam preko njenog ramena. Sunce se klatilo na ivici prozora i samo što nije upalo u prostoriju.

„Ono što je vas zadesilo je i više nego jezivo“, rekla je. „Iskreno se nadam da ćete svi uspeti da pronađete mir.“

„Možemo li da razgovaramo o onome zbog čega ste me pozvali?“, rekla sam.

Advokat je cupkao pred vratima kao glumac koji nestrpljivo čeka da izađe pred publiku. Nosio je sivo odelo i šarenu kravatu i mnogo se znojio. Kad je seo, koža je zaškripala pod njim. „Ja sam Bil“, rekao je i

onda ustao da se rukuje sa mnom. Ivica njegove bele kragne počela je da se natapa znojem pa je i sama blago posivela. „Ako sam dobro razumeo“, odmah je dodao, „mi smo kolege.“ Bio je mlađi nego što sam očekivala, možda mlađi od mene; bilo je moguće i da smo studirali u isto vreme.

„Bavim se samo korporativnim pravom“, rekla sam. „I nemam do-dirnih tačaka s testamentima“, dodala sam da bih mu dala na važnosti.

„Zato sam ja ovde“, rekao je Bil.

Osmehnula sam mu se u znak podrške.

„OK!“, uzviknuo je i otvorio onu kartonsku kutiju. „Ovo su lične stvari vaše majke“, rekao je. „A ovo je testament.“

Gurnuo je koverat prema meni. Otvorila sam ga. U njemu je majka drhtavim rukopisom napisala da ona, Debora Grejsi, proglašava svoju kćerku Aleksandru Grejsi izvršiteljkom ovog testameta; da se ostavština Debore Grejsi sastoji: pod jedan, od njenih ličnih stvari iz zatvora Nortvud; pod dva, od dvadesetak hiljada funti koje je nasledila od pokojnog muža Čarlsa Grejsija; i pod tri, od imanja i porodične kuće na Murvudskom putu u Holoufildu. Sva njena imovina mora biti podeljena na ravne časti među živom decom Debore Grejsi.

„Izvršiteljka?“, reko.

„Bila je prilično sigurna da ste vi prava osoba za to“, reče Bil. Na-smejala sam se na to.

Vidim majku u njenoj ćeliji kako se igra predugom plavom kosom, koja joj doseže do kolena, toliko dugom da može da sedne na nju. Vidim je kako piše testament u Bilovom prisustvu. Njemu je žao te žene, ali istovremeno mu je drago što je u prilici da pomogne. Kladim se da se i tada ovoliko znojio. Majka drži olovku u ruci, zamišljeno drhteći u osami svoje ćelije. Izvršiteljka, objašnjava joj Bil, predstavlja veliku čast za nekog, ali je istovremeno i teret, budući da će ta osoba morati da se bakće s papirologijom i komunicira s ostalim naslednicima. Majka, kojoj je rak već uveliko pojeo utrobu i zna da joj je preostalo još samo nekoliko meseci života da nas sve totalno sjebe, tačno zna kog treba da ovlasti.

„Vi, naravno, to ne morate da prihvatite“, rekao je Bil, „ako ne želite.“

„Poznato mi je“, rekla sam, na šta je on samo slegao ramenima.

„Mogu vas uputiti u osnovne radnje“, rekao je. „Spisak nasledene imovine je veoma kratak i ne bi trebalo da vam oduzme previše vremena. Ključno je – a to je ono čime bih se ja rukovodio da sam na vašem mestu – da dobijete saglasnost ostalih naslednika. Šta god da odlučite da uradite s tom imovinom, prvo morate dobiti saglasnost od braće i sestara.“

Rezervisala sam let za Njujork za sutra po podne. Pomislih na prijatno rashlađenu avionsku kabinu i ukusnu hranu koju poslužuju odmah po poletanju. Videla sam već sebe kako sedim u udobnom avionskom baru i koktelima ubijam sećanje na prethodna tri dana, kako se potom budim u prijatno toploj večeri i ulazim u crnu limuzinu, koja me čeka da me odveze kući.

„Moraću da razmislim o ovome“, rekla sam. „Sad nije zgodno vreme.“

Bil mi je dao parče papira, na kome je ispisao svoje ime i broj telefona. Vizitkarte očigledno nisu obuhvaćene zatvorskim budžetom. „Čekaću da mi se javite“, rekao je. „Ako odustanete, možete ovlastiti nekog od ostalih naslednika. Ali u svakom slučaju bi bilo korisno da se čujemo.“

Pomislila sam da ovu obavezu prenesem na Itana, Gabrijela ili Dilajlu. „Kao što rekoh, razmisliću“, rekla sam.

„Za početak“, reče Bil i podiže onu kutiju, „ovo su sve njene lične stvari. Njih možete odmah da preuzmete.“

Kutija je bila lagana.

„Nažalost, njihova vrednost je zanemarljiva“, rekao je. „Doduše, vaša majka je ovde uživala određenim ugled – zbog primernog ponašanja i sličnih stvari – ali te stvari nemaju nikakvu vrednost u spoljašnjem svetu.“

„Baš šteta“, rekla sam.

„Ima još nešto što treba da preuzmete“, rekla je upravnica. „Njeno telo.“

Otišla je do svog stola i izvadila iz ladice registrator s mnoštvom plastičnih fascikli s flajerima i katalozima. Kao konobar kad pokazuje jelovnik, otvorila je registrator i pred mojim očima se ukazalo mnoštvo

ponuda ispisanih kitnjastim slovima i ilustrovanih srceparajućim fotografijama.

„Kao što vidite, ponuda ovdašnjih pogrebnih preduzeća je šarolika“, rekla je i okrenula sledeću stranicu. „Imaju bogat izbor kovčega i ostale pogrebne opreme. A što je najvažnije, svi se nalaze u krugu od pedeset kilometara.“

„Mislim da je ovde došlo do velikog nesporazuma“, rekla sam. Upravnica je zatvorila regulator i začuđeno me pogledala. „Mi ne želimo da preuzmemo telo“, dodala sam.

„Ah, tako“, reče Bil. Ako ju je moja izjava i uznemirila, upravnica je to vešto sakrila.

„U tom slučaju“, rekla je, „sahranićemo vašu majku u neobeleženom grobu, u skladu sa zatvorskim pravilima. Imate li primedbu na to?“

„Ne“, rekla sam. „Baš nikakvu.“

Moj sledeći sastanak bio je sa zatvorskom kapelankom, koja je insistirala na tome da se vidimo. Zamolila me je da dođem u kapelu za posetioce, koja se nalazila na parkiralištu. Jedna od upravničkih pomoćnica otpratila me je do niske zgrade van zatvorskog kruga. Neko je iznad vrata postavio drveni krst i prelepio prozorska okna raznobojnim kolaž-papirom. Dečji vitraž. Ispred improvizovane bine sa malom govornicom i Hristovim raspećem, pružalo se šest redova klupa. Kapelanka je sedela u drugoj otpozadi. Ustala je da se pozdravi sa mnom. Sve u vezi s njom bilo je okruglo i maglovito: njeno lice u polumraku, njena bela odora i dve sitne šake, koje su se sklopile oko mojih. Sele smo jedna do druge.

„Aleksandra?“, rekla je.

„Dobar dan.“

„Sigurno se pitate zašto sam vas pozvala ovamo“, rekla je i naglo začutala.

Obratila mi se s krajnje uvežbanom ljubaznošću. Mogla sam je zamisliti u konferencijskoj sali nekog jeftinog hotela, kako pažljivo prati prezentaciju o važnosti pravljenja pauza u razgovorima, ili podsticanja ljudi da govore.

Ja sam samo čekala.

„Provela sam dosta vremena s vašom majkom poslednjih nekoliko godina“, konačno je nastavila. „U stvari, radila sam s njom mnogo duže, ali znate, tek poslednjih godina uočila sam velike promene kod nje. Zato sam pomislila da biste možda želeli da pronađete utehu u njima.“

„Pronađem utehu? Ja?“, rekla sam i osetila kako mi se usne nevoljno razvlače u osmeh.

„Majka vam je mnogo puta pisala poslednjih godina“, rekla je. „Vama, Itanu i Dilajli. Pričala mi je o vama. I o Gabrijelu i Noi. Ponekad je pisala i Danijelu i Ivi. Nijednoj majci nije lako kad izgubi decu, bez obzira na počinjene grehe. Donosila mi je sva svoja pisma, da proverim jesu li dobro adresirana i da ispravim pravopisne greške. Stalno je mislila da su adrese pogrešne i da joj zato ne odgovarate.“

Sunčeva svetlost probila se kroz kolaž-papir i obasjala crvenkastim odsjajem bočni deo kapele. Prvo sam pomislila da je ukrašavanje tih prozora bila neka vrsta dodatne aktivnosti za zatvorenice, ali sada sam sve uverenija da je to ipak svojeručno uradila kapelanka.

„Htela sam da vas vidim“, rekla je ona, „da popričamo o oprostaju. Jer ako vi oprostite grehe drugima, i nebeski Otac će ih oprostiti vama.“

Spustila je ruku na moje koleno. Njena toplina prošla je direktno kroz moje farmerke i zaustavila mi se na koži. „Ali ako vi ne oprostite grehe drugima, neće ih ni nebeski Otac oprostiti vama.“

„Oprostaj?“, rekla sam. Cela reč mi se zaglavila u grlu. I dalje sam se smeškala.

„Jeste li ih dobili?“, pitala me je kapelanka. „Njena pisma?“

Dobila sam ih. Zamolila sam tatu – mog pravog oca, ako me razumete, a ne onog koji me je napravio, da svako njeno pismo uništi čim stigne. Nije ih bilo teško prepoznati; dolazila su otvorena, s četvrtastim pečatom Nortvudskog zatvora. Nedugo posle mog dvadeset i prvog rođendana, tata mi je prišao s priznanjem i kutijom – sačuvao je sva ta jebena pisma. „Mislio sam“, rekao je, „da ćeš, kad odrasteš, ipak hteti da ih pročitaš...“ Mislim da je to bilo tokom zimskog raspusta, zato što je roštilj bio u baštenskoj šupi; pomogao mi je da ga isteram napolje i

onda smo stajali pored njega u kaputima, on s lulom među zubima, ja sa šoljom čaja u ruci. Zatim smo ceo sadržaj te kutije izručili u vatru.

„Mislim da ste vi u velikoj zabludi u vezi s praštanjem“, rekla sam kapelanki. „Postoji priča – znam da se s njom često srećete – koja se polako gradi oko poseta zatvoru. Neko je unutra i čeka da ga neko poseti. Da mu oprostí. A posetilac razmišlja godinama i ne može da odluči šta da uradi. I onda na kraju ipak popusti i stvar se nekako pokrene. Najčešće su to roditelj i dete ili možda počinilac zločina i njegova žrtva – sve zavisi. Ali stvar se ipak pokrene s mrtve tačke. I njih dvoje počnu da razgovaraju. Čak i da posetilac nikada *ne oprostí* toj osobi do kraja, oboje imaju makar nekakve koristi iz toga. Ali vidite, moja majka je mrtva, a dobro znate da joj ja nikada nisam bila u poseti.“

Imala sam užasan osećaj da ću se rasplakati pa sam brže-bolje spustila naočare da to prikrijem. Kapelanka je postala samo okruglasta bela sablast u polumraku. „Žao mi je što vam ne mogu pomoći“, rekla je i odgegala se ka drugom kraju kapele. Sunce je najzad počelo da slabi i bilo je pravo vreme za piće. Pomislila sam na hotelski bar i kako mi prva čaša alkohola opušta ukrućene udove. Upravničina pomoćnica me je čekala.

„Jeste li sve završili?“, pitala me je. Naše senke su bile izdužene i tamne na asfaltu, a kad sam stigla do nje, senke su nam se stopile u čudnu zver. Njena smena je verovatno bila pri kraju.

„Jesam“, rekla sam. „Trebalo bi sad da krenem.“

U kolima sam proverila poruke. *Može li nešto uopšte biti previše veselo?* – napisala mi je Olivija.

Držala sam majčinu kutiju na krilu i podigla poklopac. Unutra se nalazila sva njena bedna imovina. Biblija, što sam i očekivala. Četka za kosu. Dve novinske strane, još lepljive od selotejpa, istrgnute iz nekog časopisa: na jednoj je bila reklama za odmor u Meksiku, a na drugoj oglas za dečje pelene, s fotografijom srećnih beba koje sede na snežno-belom ćebencetu. Tu je bio i isećak o Itanovom dobrotvornom radu u Oksfordu. Tri rebra čokolade i skoro potrošen karmin za usne. Kao i obično, ništa nam nije davala.

Devojka A

* * *

Majku sam poslednji put videla onog dana kad sam pobešla. Probudila sam se u svom jezivo prljavom krevetu i shvatila da su mi dani odbrojani i da ću verovatno uskoro skončati ne budem li hitno nešto preduzela.

I danas se u mislima ponekad vratim u taj naš sobičak. U njemu su dva kreveta, smeštena u dva suprotna ugla, razdvojena koliko su mogla biti. Moj i Ivin krevet. Između njih visi gola sijalica, koja zatrepće čim neko prođe hodnikom. Unutra je uglavnom mračno, ali ponekad, kad bi otac tako odlučio, sijalica bi danima ostajala uključena. Prozorska okna prelepljena su debelim kartonima, ali slaba braonkasta svetlost ipak uspeva da se probije, po čemu nas dve znamo kad je dan, a kad noć. Iza tog kartona je nekad bio vrt, a iza njega vresište. Postalo je sve teže verovati da takva mesta, sa svom svojom lepotom i divljinom, uopšte postoje. Na onom škiljavom svetlu nazire se samo Teritorija između naših kreveta, široka jedva dva metra, koju smo Ivi i ja poznavale bolje od bilo čega drugog. Mesecima smo razmatrale kako da pređemo preko nje; kako da se probijemo preko brda najlonskih kesa punih stvari; razgovarale smo o tome koji je najbolji put da se pređe preko Poliesterskih vrhova; da li da krenemo s gornje strane ili da se probijemo kroz Tunele truleži i suočimo se s onim što nas čeka ispod.

Te noći sam se ponovo upiščila. Savila sam nožne prste, okrenula zglobove i pokrenula noge kao da plivam, što sam činila svakog jutra poslednji mesec. Ili dva. Možda čak i tri. Izgovorih uprazno ono što sam nameravala da kažem prvoj osobi na koju naiđem kad se budem oslobodila: „Zovem se Aleksandra Grejsi, imam petnaest godina. Molim vas, zovite policiju.“ Onda sam se okrenula da pogledam Ivi, što sam činila svakog jutra.

Ponekad su nas okivali tako da možemo da se gledamo. Sada su nju okrenuli tako da gleda na suprotnu stranu, pa smo morale da izvijamo tela da bismo se makar pogledale. Više joj nisam videla oči, već samo stopala i mršave noge. I kožu priljublenu uz svaki nabor, kao da u njemu traži toplinu.

Ivi je sve ređe govorila. Pokušavala sam da je privolim; vikala sam, moljakala je, bodrila je, pevala joj pesmice koje smo naučile dok smo još išle u školu. „Sad je na tebe ređ“, rekoah joj. „Jesi li spremna za svoj deo?“ Ništa nije pomagalo. Umesto da ja nju učim brojkama, samoj sebi sam izgovarala tablicu množenja. Pričala sam joj priče, ali s njenog kreveta više se nije čuo ni smeh ni pitanje ni reč; između nas se pružala samo mračna Teritorija i čulo se samo njeno plitko disanje u tami. „Ivi“, rekoah joj. „Iv. Danas je taj dan.“

Vozila sam se ka gradu kroz rani sumrak. Između drveća i preko otvorenih polja još je lebdela bogata zlačana svetlost, ali u selima i između kuća već se uvlačio mrak. Mislila sam da vozim celu noć i stignem u London pre svitanja. Od džet-lega mi je okolina delovala čudno i bleštavo. Verovatno ću zaspati negde pored puta; a ta ideja mi se nije dopala. Zaustavila sam se na prvom odmorištu i rezervisala klimatizovanu sobu u hotelu u Mančesteru.

U prvoj lošoj godini, pričali smo samo o bekstvu. To smo činili uglavnom tokom Dana konopčenja, kad su nas vezivali samo noću, i to ne grubo, ne lancima, već mekim belim konopcima. Ivi i ja smo tad spavale u istom krevetu, svaka s jednom šakom privezanim za uzglavlje i drugom ušuškanom u ruci one druge. Majka i otac su nas nadzirali po ceo dan i terali nas da prolazimo kroz svakodnevne torture. Dan nam se sastojao od učenja lekcija (teških lekcija iz biblijskih nauka i nekih vrlo sumnjivih iz svetske istorije), svakodnevnog vežbanja (pod ovim se podrazumevalo trčanje oko dvorišta u gaćama i potkošuljama; jednom su se neka deca iz Holoufilda probila kroz visoku koprivu u naše stražnje dvorište, i čim su nas videla, počela su da nam se smeju) i vremena za obrok (hleb i voda), ali njega smo dobijali samo dobrim danima, kad nas nisu vezivali. Ona čuvena porodična fotografija s početka priče nastala je negde na kraju ovog perioda, neposredno pre početka Dana okivanja, kada više nismo ni bili podobni za slikanje čak i po merilima naših roditelja.

Nas dve smo govorile da ćemo pokidati konopce zubima, ili ćemo ih preseći nožem koji ćemo ukrasti s kuhinjskog stola i prokrijumčariti u džepu. Planirale smo da tokom časa vežbanja ubrzamo korak, i kad stignemo do kraja dvorišta, samo nastavimo da trčimo kroz kapiju i dalje niz Murvudski put. Otac je stalno držao mobilni telefon u džepu; neće ga biti teško zgrabiti. Kada se u mislima vratim u to vreme, osećam užasnu konfuziju, koju čak ni doktorica Kej – koliko god bila razumna – nikad nije uspela da razmrsi. Ista ta zbunjenost videla se na licima policije, novinara i bolničarki, i niko od njih takođe nije imao snage da nam postavi ključno pitanje. Zašto jednostavno niste pobjegli kad ste imali priliku?

Možda zato što nam u početku i nije bilo toliko loše. Voleli smo da budemo zajedno. Bili smo premoreni i ponekad gladni, povremeno bi nas otac tako snažno odalamio da bi nečije oko bilo plavo i po nedelju dana (obično Gabrijela) ili bi neko hodao sa slomljenim rebrom (obično Danijel). Ali malo ko je znao šta nas zapravo čeka. Provela sam mnoge noći kopajući po sopstvenim sećanjima, kao student koji u biblioteci briše prašinu sa starih knjiga i pregleda svaku policu, tragajući za trenutkom kad je trebalo da shvatim: da, sad je pravi čas. Ta knjiga mi stalno izmiče. Neko ju je uzeo pre mnogo godina i nikad je nije vratio. Otac nas je podučavao za kuhinjskim stolom, pogrešno shvatajući pokoravanje kao marljivost, dok nas je majka obavezno obilazila noću, da proveriti jesmo li svi dobro vezani. Ujutro bih se budila pored Ivi i grejala se na toplini njenog tela. I dalje smo govorile o budućnosti.

Izgleda da nam, zapravo, uopšte nije bilo tako loše.

Prvo sam nazvala Devlinovu i zamolila je da mi dopusti da narednu sedmicu radim iz Londona. A možda i malo duže.

„Ostavinska drama?“ rekla je. „Baš uzbudljivo!“ U Njujorku je bilo vreme ručka, ali ona mi je ipak odgovorila već posle prvog zvona. U pozadini se čuo žagor iz nekog restorana ili bara.

„Nisam sigurna da bih to mogla tako nazvati“, rekla sam.

„Samo polako. Pronaći ćemo ti neko mesto u Londonu. I nešto posla, nemoj da sumnjaš u to.“

Mama i tata sada verovatno ručaju; mogu da sačekaju. Itanova verenica mi se javila na telefon; on je otišao na otvaranje neke galerije i neće se vraćati pre mraka. Čula je da sam stigla i bilo bi joj drago da ih posetim. Dilajli sam ostavila glasovnu poruku, mada sam prilično sigurna da mi neće odgovoriti. Naposletku sam razgovarala s Ivi. Bila je negde napolju, a neko pored nje se smejaao.

„Dakle, veštica je mrtva“, rekla sam joj.

„Jesi li videla leš?“

„Pobogu, nisam. Nisam ni tražila.“

„Kako onda da znamo da je stvarno mrtva?“

„Prilično sam sigurna u to.“

Ispričala sam joj za testament i za kuću na Murvudskom putu. I o novcu koji smo nasledili.

„Imali su dvadeset hiljadarki? E, to je iznenađenje.“

„Stvarno? Posle onako sjajnog detinjstva?“

„Ti samo vidiš oca, zar ne? Kako sve skuplja kao hrčak. Moj Bog će zadovoljiti sve vaše potrebe – kakve god da su!“

„Doduše, ta kuća...“, rekla sam. „Ne mogu da verujem da se dosad nije sama urušila.“

„Koliko znam, postoje ljudi koji vole takva mesta, zar ne? Mislim da u Los Anđelesu čak postoje turističke ture za obilazak kuća u kojima su se desila jeziva ubistva i drugi zločini. Malo je morbidno, ali možda bismo mogli nešto i zaraditi na našoj kući užasa?“

„Nije li Holoufield malo previše zabačen za takve ture? Osim toga, nije baš ni *Crna Dalija**.“

„Naša priča nije čak ni toliko strašna.“

„Za nas bi morali da dele besplatne karte.“

„Pa, znaš šta“, reče Ivi. „Kad bi postojala takva tura, trebalo bi da nas dve budemo vodiči. Mogle bismo ljudima da ispričamo razne pikantije. Ako ti propadne pravnička karijera, eto ti rezervne.“

* *Black Dahlia* (*Crna Dalija*), potresan detektivski film po romanu Džejmisa Elroja. (Prim. prev.)